İLKÖĞRETİM 4-5. SINIF SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. İsmail TAŞLI

C.B.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

Serkan TAŞÇI

Naciye Evren Ortaokulu Öğretmeni Soma- Manisa

ÖZET

Bu araştırma, 2011-2012 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinlikler hakkında 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin ve bu görüşlerin öğretmenlerin cinsiyetlerine, meslekteki kıdemlerine, eğitim düzeylerine, okuttukları sınıflara ve sınıf mevcuduna bağlı olarak, değişip değişmediğinin tespiti amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, verilerin toplanması için araştırmacı tarafından, öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerine yönelik Likert tipi anket uygulanmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini Milli Eğitim Bakanlığı Manisa ili Soma ilçesi Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında görevli 4. ve 5.sınıfları okutan öğretmenler; örneklemini ise, Manisa ili Soma ilçe merkezindeki Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında 17 ilköğretim okulunda görevli, 4 ve 5.sınıfları okutan 95 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda, ilköğretim okullarında görev yapan 4.-5. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına ilişkin görüşlerinin öğretmenlerin cinsiyetine, meslekteki kıdemlerine, okuttukları sınıflara göre anlamlı farklılık göstermediği; eğitim düzeylerine ve sınıf mevcuduna göre ise öğretmen görüşlerinde anlamlı farklılık olduğu; bulunmuştur.

Çalışmanın analizinde SPSS 13.0 paket programı kullanılmış. Çalışmada sürekli değer alan değişkenler ortalama, medyan, standart sapma, minimum ve maksimum değerleriyle, kategorik değer alan değişkenler frekans ve yüzde ile gösterilmiştir. Çalışmada değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilk testiyle test edilmiştir.

Normal dağılım göstermeyen sürekli değişkenlerin 2 grup karşılaştırmalarında Mann-Whitney U testi ile, 3 grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışmadaki 40 soruluk ölçeğin güvenirliği için güvenirlik analizi yapıldı ve "cronbach alpha" 0,957 bulunmuştur. Ki bu değer ölçeğin güvenirliğin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Çalışmada p değeri 0,05'in altındaki karşılaştırmalar anlamlı kabul edilmiştir.

Anahtar Sözcükler : Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Programı, Öğretmen Görüşü,

ELEMENTARY 4-5. CLASS ASSESSING FEEDBACK FROM THE TEACHER EDUCATION PROGRAM IN SOCIAL STUDIES ACTIVITIES

ABSTRACT

This research has been made in order to definite the views of 4th and 5th class teachers about Acitivities Of The Social Studies Teaching Curriculum and variation of their views according to their sex, graduation, precedence, the classes they tought and the number of students in their class in 2011 – 2012 education year.

In order to get data, a likert type questionnaire aiming teacher's view about The Acitivities Of The Social Studies Teaching Curriculum was applied.

The universe of the research is composed by the class teachers working in the primary schools belonged to Ministry of National Education, National Education Directory in Soma, Manisa as teachers of 4 and 5 th classes. On the other hand the sample of the research is composed by randomly chosen 95 class teachers working in formal primary schools belonged to National Education Directory in Soma, Manisa as teachers of 4 and 5 th classes.

As a result of the research, the view of the 4th and 5th classes' teachers working in primary schools about the Social Studies Teaching Curriculum does not change meaningfully according to teachers' sex, graduation, the classes they taught , but it changes meaningfully according to teachers' level of education and the number of students in their classes.

SPSS 13. O software package is used for the analysis of the study. In the research, variables taking permanent value are shown with average, median, standard deviation, minimum and maximum values; variables taking categorical value are shown with frequency and percent. In the research, the suitability of variables to normal distribution is tested with Shapiro Wilk Test. For 2 group comparison of permanent value not showing normal distribution , Mann-Whitney U Test is used; for 3 group comparison Kruskal Wallis Test is used. For the reliability of 40-item scale, reliability analysis is performed, and "Cronbach Alpha" is found 0,957. This value shows that the reliability of the scale is quite high. In the research comparison, P value less than 0,05 , is not accepted as significant.

Keywords : Social studies, Social studies program, Teacher vision

GİRİŞ

Her toplum, var olan kültürel değerlerini devam ettirebilmek için, bunları genç kuşağa kazandırmak ve o toplumu oluşturan kişileri kendi hedefleri doğrultusunda yetiştirmek ister (Öztürk ve Dilek 2004: 17; Sönmez, 1999: 20). Bu noktada eğitim, toplumdaki kültürlenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Bu kültürlenme, aile, sokak, işyeri vb. her türlü ortamda olabilir. Eğitimin bu türüne informal eğitim denilirken; okulda, belli amaçlar doğrultusunda önceden hazırlanmış programlara göre yapılanına ise formel eğitim denir (Fidan ve Erden, 2001: 3-4).

Formel eğitimimizin verimliliğini arttırmak, kalitesini yükseltmek için çok çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Böylece toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, nitelikli, çağı yakalayabilen insanları yetiştirmek hedeflenmektedir. Bunun sonucu olarak eğitim sistem ve anlayışımız zaman zaman yeni düzenlemelerden geçmektedir (Taşlı, 2000). Özellikle son yıllarda eğitimdeki gelişmelerden ve dünya; siyasi, ekonomik ve kültürel coğrafyasında meydana gelen değişmelerden Sosyal Bilgiler büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu durum eğitimin genel amaçlarında görülen değişme ve gelişmelere paralel olarak Sosyal Bilgilerin temel görev ve amaçlarında da değişmelere yol açmıştır

Nitekim 2004 yılından itibaren başlatılan program değişikliklerinden birisi de sosyal bilgilerle ilgilidir. Yapılandırmacı öğretime göre düzenlenen yeni programın vizyonu ; “

21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve İnkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin sosyal bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirmektir." Şeklinde ifade edilmektedir (M.E.B. Sosyal Bilgiler Programı 2005).

Bu bağlamda Sosyal Bilgiler, şu şekilde tanımlanmıştır. ‘*’Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir* (M.E.B. Sosyal Bilgiler Programı 2005). Bu tanıma paralel olarak Sosyal Bilgiler dersi bugün ilkokul 4. sınıf ile ortaokul 5, 6,ve 7. sınıfta okutulmaktadır.

Uygulamaya konulan bu program da elbette günün koşullarına göre güncellenecektir. Bu da programlar hakkında değerlendirmeler yapılması ile mümkündür Programların uygulayıcısı öğretmenlerdir. Bu nedenle araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretimine katkı sağlamak amacıyla ilköğretim 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin, programın uygulayıcısı olan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine baş vurulmuştur Bu bağlamda araştırmanın çalışma evrenini Milli Eğitim Bakanlığı Manisa ili Soma ilçesi Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında görevli 4. ve 5. öğretmenleri oluşturmuştur.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinlikler hakkında 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin görüşleri cinsiyetlerine, meslekteki kıdemlerine, eğitim düzeylerine, okuttukları sınıflara ve sınıf mevcuduna bağlı olarak, değişip değişmediğinin tespiti amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, verilerin toplanması için araştırmacı tarafından, öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerine yönelik Likert tipi anket uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, ilköğretim okullarında görev yapan 4.-5. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına ilişkin görüşlerinin öğretmenlerin cinsiyetine, meslekteki kıdemlerine, okuttukları sınıflara göre anlamlı farklılık göstermediği; eğitim düzeylerine ve sınıf mevcuduna göre ise öğretmen görüşlerinde anlamlı farklılık olduğu; bulunmuştur.

Çalışmanın analizinde SPSS 13.0 paket programı kullanılmış. Çalışmada sürekli değer alan değişkenler ortalama, medyan, standart sapma, minimum ve maksimum değerleriyle, kategorik değer alan değişkenler frekans ve yüzde ile gösterilmiştir. Çalışmada değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilk testiyle test edilmiştir. Normal dağılım göstermeyen sürekli değişkenlerin 2 grup karşılaştırmalarında Mann-Whitney U testi ile, 3 grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışmadaki 40 soruluk ölçeğin güvenirliği için güvenirlik analizi yapıldı ve "cronbach alpha" 0,957 bulunmuştur. Ki bu değer ölçeğin güvenirliğin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Çalışmada p değeri 0,05'in altındaki karşılaştırmalar anlamlı kabul edilmiştir.

Problem

İlköğretim 4.- 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinlikler hakkında öğretmen görüşleri nelerdir?

Alt Problemler:

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklerde, öğretmenlerin;

1. Cinsiyetine göre anlamlı farklılık var mıdır?

2. Mesleki kıdemine göre anlamlı farklılık var mıdır?

3. Eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

4. Okuttukları sınıflara göre anlamlı farklılık var mıdır?

5. Sınıf mevcuduna göre anlamlı farklılık var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada temel amaç, ilköğretim okullarında görev yapan 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerini ve bu görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyleri, okuttukları sınıf ve sınıf mevcudu gibi değişkenler ile ilişkisini tespit etmektir.

Araştırmanın Önemi

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya çıkararak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklerin geliştirilme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Elde edilecek bulgular, program geliştirmecilerle, öğretmenlere ve bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılara yararlı olacağı düşünülmektedir.

Sınırlıklar

Bu araştırma;

1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin öğretmen görüşlerini ve bu görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim düzeyleri, okuttukları sınıf ve sınıf mevcudu gibi değişkenler ile ilişkisinin araştırılmasıyla,

2. Manisa ili Soma ilçe merkezindeki ilköğretim okulları ile,

3. Örneklemde yer alan öğretmenlerin 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşleri ile,

4. Veri toplama aracındaki sorularla,

5. 2011–2012 öğretim yılı ile sınırlıdır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın önemi, evren ve örneklemi, verilerin toplanması, verilerin analiz edilmesinde yararlanılan istatistiksel teknikler ile ilgili bilgiler açıklanacaktır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilköğretim 4.-5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşleri ve bu görüşlerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, sınıf mevcudu, eğitim düzeyi, mesleki kıdem ve okuttukları sınıf) göre değişme düzeyinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırma, var olan bir durumu araştırmaya yönelik olması nedeniyle betimsel araştırmalardan tarama modellerinin içerisine girmektedir.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2002: 77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Manisa ilinin Soma ilçesinde bulunan ilköğretim okullarında, 2011-2012 eğitim öğretim yılında 4. ve 5. sınıflarda görev yapmış olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Örneklem grubunu Manisa ili Soma ilçe merkezinde bulunan 17 resmî ilköğretim okulunda görev yapan 46 tane 4. sınıf öğretmenine ve 49 tane 5. sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Toplamda ise 95 tane 4. ve 5. sınıf öğretmenlerine anket uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada 5'li likert tipinde bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekteki her bir maddeye verilen cevaplar 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. "Kesinlikle Katılıyorum" cevabı: 5.00, "Katılıyorum" cevabı: 4.00, "Kısmen" cevabı: 3.00, "Katılmıyorum" cevabı: 2.00, "Kesinlikle Katılmıyorum" cevabı: 1.00 seklinde puanlanmıştır.

Güvenirlik (reliability); ölçme aracının belli bir özelliğe yönelik birden fazla ölçüm sonuçları arasında tutarlık göstermesidir (Beydoğan, 2001: 134). Ölçme araçlarının

güvenirlik hesaplamasında diğerlerine göre daha fazla tercih edilen Cronbah Alfa katsayısından yararlanılmaktadır (Beydoğan, 1998: 75).

Bu araştırmanın güvenirlik hesaplamasında da Cronbach Alfa katsayısından yararlanılmış ve bu katsayı 0,95 olarak bulunmuştur. Araştırmacılar alfa değerlerinin 0.70'ten yüksek olmasının ölçme aracının güvenirliği için yeterli olduğunu söylemektedirler (Sahin, 2003: 74). Bu sonuca göre öğretmenlere uygulanan anketin güvenirlik düzeyi yeterlidir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın problem ve alt problemleri belirlendikten sonra yanıtlanması için veri toplama aracı olarak öğretmenler için hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Ankete katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerini belirlemeyi amaçlayan 5 soru ve araştırmanın alt problemlerine yönelik 40 soru olmak üzere toplam 45 sorudan oluşan 5'li likert tipinde bir anket kullanılmıştır. Araştırma anketinde Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerin belirlenmesi amacıyla toplam 45 soru bulunmaktadır. Birinci bölümünde yer alan 5 soru, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olduğu okul, sınıf mevcutları ve okuttuğu sınıfları belirlemeye yöneliktir. İkinci bölümde bulunan 40 soru ise öğretmenlerin etkinlikler hakkındaki görüşlerini belirlemeye yöneliktir.

Veri toplama aracının 1. bölümünde bulunan, araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özeliklerini belirlemeye yönelik sorular için uygun cevaplar verilmiş ankete katılan öğretmenlerin kendilerine uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Anketin 2. bölümünde bulunan sorular ise "Tamamen Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kısmen", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" seçenekleri ile ifade edilmiş ve yine öğretmenlerin en uygun buldukları seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

Anketin oluşturulmasında; Kılıçoğlu'nun (2007) , ''İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Kars İli Örneği)" başlıklı Yüksek Lisans Tezi'ndeki anketten faydalanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmayla ilgili anket uygulaması tamamlandıktan sonra, araştırma kapsamında cevapları aranan problemlere yönelik olarak toplanan veriler hepsi araştırıcı tarafından teker teker kontrol edilerek, SPSS 13,0 programı kullanılarak bilgisayar ortamında girilmiş ve istatistikî çözümlemeler yapılmıştır. İki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi uygulanmış, ikiden çok grupların karşılaştırmalarında ise Kruskall Wallis testi uygulanarak çözümlemeler yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda 4. ve 5. sınıf öğretmenlerine uygulanan anketlerden elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek, bu tablolara ilişkin yorumlar yapılmıştır.

Bulgular ve Yorum

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Etkinliklerin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesinin yapıldığı araştırmanın bu bölümünde, geliştirilen araştırma soruları doğrultusunda elde edilen bulgular üzerinde durulmuş olup, önce kişisel bilgilere ilişkin bulgu ve yorumlara, daha sonra araştırma amaçlarına ilişkin bulgu ve yorumlara sırasıyla yer verilmiştir.

Tablo-1. Öğretmenlerin Cinsiyet Durumlarına Göre Frekans Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	44	46,3
Erkek	51	53,7
Toplam	95	100,0

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde; 44'ünün (%46,3) kadın, 51'inin (%53,7) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo-2. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Hizmet Süresi	N	%
0-5	8	8,4
6-10	10	10,5
11-15	27	28,4
16-20	16	16,8
21+	34	35,8
Toplam	95	100,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya alınan 95 kişinin 8'i (%8,4) 0-5 yıl, 10'u (%10,5) 6-10 yıl, 27'si (%28,4) 11-15 yıl, 16'sı (%16,8) 16-20 yıl ve 34'ü (%35,8) 21 yıl ve üzerinde yıl hizmet etmiştir.

Tablo-3. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımları

Mezun Olunan Okul	N	%
Eğitim Enstitüsü	10	10,5
Eğitim Yüksekokulu	17	17,9
Eğitim Fakültesi	50	52,6
Fen Edebiyat Fakültesi	13	13,7
Diğer	5	5,3
Toplam	95	100,0

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya alınan 95 kişinin 10'u (%10,5) eğitim enstitüsü, 17'si (%17,9) eğitim yüksekokulu, 50'si (%52,6) eğitim fakültesi, 13'ü (%13,7) fen-edebiyat fakültesi ve 5'i de (%5,3) diğer fakültelerden mezundur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun eğitim fakültesinden mezun oluşu araştırmanın daha sağlıklı sonuçlar vermesi açısından önemlidir. Zira materyal kullanımının derslerde doğru olarak kullanımının öğretilmesine eğitim fakültelerinde diğerlerine nazaran daha çok ağırlık verilmektedir.

Tablo-4. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımları

Okutulan Sınıf	N	%
4. Sınıf	46	48,4
5. Sınıf	49	51,6
Toplam	95	100,0

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya alınan 95 kişiden 46'sı (%48,4) 4. Sınıf, 49'u (51,6) sı 5. Sınıfı okutmaktadır.

Tablo-5. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflardaki Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımları

Sınıf Mevcudu	N	%
0-24 öğrenci	21	22,1
25-39 öğrenci	72	75,8
40 ve üzeri öğrenci	2	2,1
Toplam	95	100,0

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya alınan 95 öğretmenin 21'i (%22,1) 0-24 öğrencilik sınıfta ders vermekte, 72'si (%75,8) 25-39 öğrencilik sınıfta ders vermekte ve 2'si (%2,1) 40 ve üzeri öğrencili sınıfta ders vermektedir.

Çalışmanın buradan sonraki kısmında 40 soruluk ölçeğe verilen yanıtlar toplamı kişilerin elde ettikleri puanlar kabul edilip, elde edilen bu puanlar, yukarıda belirtilen demografik özellikler bakımından karşılaştırılmıştır.

Tablo-6. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılıklarına İlişkin ‘‘*Mann Whitney U testi *Bulguları’’

Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	p
Kadın	44	139,91	17,78	0,424
Erkek	51	141,35	19,13	
Toplam	95	140,68	18,43	

p>,05 anlamlılık düzeyi

Araştırmada cevabı aranan alt problemlerin ilkinde, İlköğretim okullarında görev yapan 4.-5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerinde, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılığın var olup olmadığının cevabı aranmaktaydı.

Analiz sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere yönelik görüşlerinde, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p=0,424). Bu bulgu, öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere yönelik görüşlerinde cinsiyetlerinin etkili olmadığı yönünde yorumlanabilir.

Tablo-7. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere Yönelik Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Farklılıklarına İlişkin ‘‘*Kruskall Wallis testi *Bulguları’’

Hizmet Süresi	N	Ortalama	Std. Sapma	p
0-5	8	132,75	6,02	0,062
6-10	10	149,60	14,26	
11-15	27	141,63	17,06	
16-20	16	145,06	17,17	
21 +	34	137,12	21,89	
Toplam	95	140,68	18,43	

p>,05 anlamlılık düzeyi

Araştırmada cevabı aranan alt problemlerin ikincisinde, İlköğretim okullarında görev yapan 4.-5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerinde, öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı farklılığın var olup olmadığının cevabı aranmaktaydı.

Analiz sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere yönelik görüşlerinde, meslekteki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p=0,062). Okullarda farklı hizmet sürelerindeki öğretmenlerin bir arada çalışması nedeniyle, öğretmenlerin birbirlerinden etkilenerek Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Etkinlikler hakkında farklı düşüncede olmadıkları söylenebilir.

Tablo-8. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere Yönelik Görüşlerinin Öğretmenlerin Eğitim Düzeyleri Değişkeni Açısından Farklılıklarına İlişkin ‘‘*Kruskall Wallis testi *Bulguları’’

Mezuniyet	N	Ortalama	Std. Sapma	p
Eğitim Enst.	10	135,80	29,23	**0,016***
Eğitim Y.O.	14	134,94	13,62	
Eğitim Fakültesi	50	139,34	17,82	
Fen Edebiyat Fakültesi	13	152,62	11,79	
Diğer	5	152,40	12,52	
Toplam	95	140,68	18,43	

p>,05 anlamlılık düzeyi

Araştırmada cevabı aranan alt problemlerin üçüncüsünde, İlköğretim okullarında görev yapan 4.-5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerinde, öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılığın var olup olmadığının cevabı aranmaktaydı.

Analiz sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere Yönelik Görüşlerinin Mezuniyetlerine Göre incelenmesinde, anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. **(p=0,016*).** Ölçekten alınan toplam puanlara bakıldığında; Eğitim Enstitüsü, Eğitim Yüksek Okulu ve Eğitim Fakültesi mezunlarının

puanlarının birbirlerine yakın olduğu görülmekte, aynı şekilde Fen Edebiyat Fakültesi ve diğer okullardan mezun olan öğretmenlerin toplam puanları da birbirlerine yakın sonuçlar içermekte. Ancak Fen Edebiyat Fakültesi ve diğer okullardan mezun olan öğretmenlerin puanlarının Eğitim Enstitüsü, Eğitim Yüksek Okulu ve Eğitim Fakültesi'nden mezun olan öğretmenlere göre da daha yüksek puan elde ettikleri görülmektedir. Fen Edebiyat Fakültesi ve diğer okullardan mezun olan öğretmenler Sosyal Bilgiler Ders Programındaki etkinlikler hakkında diğer okullardan mezun olan öğretmenlere göre daha olumlu görüş içerinde oldukları görülmektedir.

Tablo-9. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere Yönelik Görüşlerinin Okuttukları Sınıf Değişkeni Açısından Farklılıklarına İlişkin **''Mann Whitney U testi *Bulguları''***

Okutulan Sınıf	N	Ortalama	Std. Sapma	p
4. Sınıf	46	143,65	14,97	0,103
5. Sınıf	49	137,90	20,95	
Toplam	95	140,68	18,43	

p>,05 anlamlılık düzeyi

Araştırmada cevabı aranan alt problemlerin dördüncüsünde, ''İlköğretim okullarında görev yapan 4.-5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerinde, öğretmenlerin okuttukları sınıflara göre anlamlı farkın olup olmadığının cevabı aranmaktaydı.

Analiz sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere yönelik görüşlerinde, okuttukları sınıflara göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p=0,103). İlköğretim 5. sınıf öğretmenleri bir önceki dönem 4. sınıflara eğitim verdikleri için her iki sınıf hakkında da aynı düşünceye sahip oldukları bu nedenle de Sosyal Bilgiler Ders Programındaki etkinlikler hakkında 4. sınıf öğretmenlerinden farklı düşünmedikleri sonucuna ulaşılabilir.

Tablo-10. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere Yönelik Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkeni Açısından Farklılıklarına İlişkin ‘‘*Mann Whitney U testi *Bulguları’’

Sınıf Mevcudu	N	Ortalama	Std. Sapma	p
0-24 Öğrenci	21	132,48	18,05	**0,007***
25-39 Öğrenci	72	144,29	16,47	
Toplam	95	140,68	18,43	

p>,05 anlamlılık düzeyi

Araştırmada cevabı aranan alt problemlerin beşincisinde, İlköğretim okullarında görev yapan 4.-5. sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına ilişkin görüşlerinde, öğretmenlerin sınıf mevcuduna göre anlamlı farkın olup olmadığının cevabı aranmaktaydı.

Analiz sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki Etkinliklere yönelik görüşlerinin, sınıf mevcutları değişkenine göre incelenmesinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir **(p=0,007*).** Yukarıdaki tabloya bakıldığında 0-24 mevcutluk sınıflarda ders veren öğretmenlerin aldıkları puan ortalaması 25-39 mevcutluk sınıflarda ders veren öğretmenlerin aldıkları puan ortalamasından daha düşüktür. Sosyal Bilgiler Dersindeki etkinliklerin işlenmesi hakkında, 25-39 arası sınıf mevcuduna sahip olan sınıf öğretmenleri, 0-24 mevcutluk sınıflarda ders veren sınıf öğretmenlerinden daha olumlu düşünmektedirler. 24 öğrenciden fazla sınıf mevcuduna sahip olan sınıflarda Sosyal Bilgiler Dersi etkinliklerin işlenmesinin daha başarılı olduğu görülmektedir. Burada 40 ve üzeri öğrenci mevcudunu karşılaştırmaya alınamamıştır zira bu grupta sadece 2 kişi vardır ve bu sayı herhangi bir karşılaştırma yapmak için yeterli değildir. Bu sebeple yukarıda belirtilen karşılaştırmaya alınmadı ve tabloda gösterilmedi.

Sonuçlar

İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğretmenlerinin 2011-2012 eğitim öğretim yılında Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerini almayı amaçlayan bu araştırmada, 95 sınıf öğretmenine uygulanan Likert tipi anketle elde edilen veriler aracılığı ile ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde; 44'ünün (%46,3) kadın, 51'inin (%53,7) erkek olduğu görülmektedir. Bu sonuç araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımının birbirine yakın düzeyde olduğunu göstermektedir.

2. Araştırmaya alınan 95 kişiden 46'sı (%48,4) 4. Sınıf, 49'u (%51,6) 5.sınıfları okutmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin okuttukları sınıflara göre dağılımlarının birbirlerine yakın olması sonuçların daha sağlıklı yorumlanabilmesi için önemlidir.

3. Öğretmenlerden 16 yıl ve üzeri görev yapanların yüzdesi %52,6 olup bu oran araştırmada tecrübeyi yansıtması açısından önemli bulunmuştur.

4. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (% 52,6) Eğitim Fakültesi Mezunlarından oluştuğu bulunmuştur.

5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf mevcutlarının büyük çoğunluğunun %75,8 ile 25-39 öğrenci olduğu bulunmuştur.

6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

7. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere yönelik görüşlerinde, mesleki kıdem değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere yönelik görüşlerinde, okuttukları sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

9. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere yönelik görüşlerinde, öğretmenlerin eğitim düzeyleri değişkeni açısından incelendiğinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Fen Edebiyat Fakültesi ve diğer okul mezunlarının, Eğitim Enstitüsü, Eğitim Yüksek Okulu ve Eğitim Fakültesi'nden mezun olan öğretmenlere göre etkinlikler hakkında farklı görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

10. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere yönelik görüşlerinde, okuttukları sınıflardaki öğrenci sayısı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. 0-24 arası sınıf mevcudu olan öğretmenlerin etkinlikler hakkındaki görüşleri ile 25-39 arası sınıf mevcudu olan öğretmenlerin etkinlikler hakkında görüşleri arasında farklılık gözlemlenmektedir.

Öneriler

İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğretmenlerinin 2011-2012 eğitim öğretim yılında Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki etkinliklere ilişkin görüşlerini ve bu görüşlerin öğretmenlerin cinsiyetine, eğitim düzeyine, meslekteki hizmet yılına ve okuttukları sınıf ve sınıf mevcutlarına göre değişip değişmediğini araştırmayı amaçlayan bu araştırmada, 95 sınıf öğretmenine uygulanan Likert tipi anketle elde edilen veriler aracılığı ile ulaşılan öneriler aşağıda verilmiştir.

1. Araştırma sonucuna göre 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersine giren sınıf öğretmenlerinin farklı öğretim programlarından mezun oldukları tespit edilmiştir. Bu durum çok zengin içeriğe sahip olan sosyal bilgiler dersinde alan dışından gelen öğretmenlerin zorlandığı gerçeğidir. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığının bu öğretmenler için hizmet içi eğitim kursları açması faydalı olacaktır.

2. Yapılandırmacı öğretim modeli uygulanmakta olan okullarımızda bireysel farklılıklar ve çoklu zeka kuramına dayalı öğretim modelleri dikkate alındığında sınıf mevcutlarının 25 kişi civarıba olmasını okullar dikkate almalıdır.

3. Milli Eğitim Bakanlığınca, öğretmenlere öğretim strateji, yöntem ve teknikleri, araç-gereç, materyal kullanımı ve ölçme-değerlendirmeye ilişkin olarak hizmet içi kurs ve seminerler düzenlenmeli, bu kurslara öğretmenlerin katılımları sağlanmalıdır. Böylelikle öğretmenlerin kendi alanlarındaki yenilikleri takip etmeleri kolaylaşır, farklı okullardaki öğretmenlerin bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunmaları sağlanır ve sonucunda da eğitim-öğretim ortamı daha dinamik ve verimli hale getirilmiş olur.

4. Bilgisayar ve internet veritabanlı çalışmalar yapılarak daha zengin etkinliklere dayalı öğrenme yaşantıları öğrenciler için ilgi çekici hale getirilebilir. Bu nedenle her sınıfta bilgisayar, internet bağlantısı ve projeksiyon bulunması hususnda okul yöneticilerinin yoğun çaba sarf etmesi gerekir.

5. Araştırma sadece Manisa ili Soma İlçe merkezini kapsamaktadır. Benzer çalışmaların Lisans üstü çalışmalarla daha zenginleştirilmesi faydalı olacaktır.

6. Araştırma sadece 4. ve 5. sınıf öğretmenlerine ilişkin olarak yapılmıştır. İlköğretimin yeni yapısı gereği 4 + 4 dikkate alınarak araştırma konusu ikinci kademede mutlaka tekrarlanmalıdır. Çünkü sınıf öğretmenlerine yan alanları dikkare alınarak kararname değişikliği ile ikinci kademe branş öğretmenlikleri verilmiştir. Bu durumun ortaya çıkarabileceiği sorunlar mutlaka araştırlmalıdır.

Kaynaklar

BEYDOĞAN, H. Ömer. (1998). Okullarda Ölçme ve Değerlendirme, Atatürk Üniversitesi K.K.Eğitim Fak Yayın No:72, Erzurum.

BEYDOĞAN, H. Ömer, (2001). Öğretimi Planlama ve Değerlendirme, Eser Ofset, Erzurum FİDAN, Nurettin ve ERDEN Münire. (2001). Eğitime Giriş. Alkım Yayınları, İstanbul.

FİDAN, Nurettin ve ERDEN Münire. (2001). Eğitime Giriş. Alkım Yayınları, İstanbul.

KARASAR, Niyazi. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

KILIÇOĞLU Gökçe, (2007). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Kars İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MEB (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ve Kılavuzu. Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.

ÖZTÜRK, Cemil ve DİLEK, Dursun.(2004). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Pegem-A Yayıncılık, Ankara.

TAŞLI, İsmail. (2000). " Sosyal Bilgiler Öğretimi" Tekin Matbaası, Manisa Demirci

SÖNMEZ, Veysel (1999). Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

ŞAHİN Çavuş, (2003) "Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğrenme Öğretme Süreci Açısından Değerlendirilmesi" Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum.